

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1997/9 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/29

Karar Günü:7.7.1998

R.G. Tarih-Sayı:23.07.1998-23411

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

İşçi Partisi Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 58 il örgütünün 1996 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca; Yekta Güngör ÖZDEN, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla yapılan toplantıda; 'Dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine, 21.11.1997 gününde oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1996 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde İşçi Partisi'nin 1996 yılı içindeki Genel Merkez gelir ve giderleri 3.135.689.521.- TL., 58 il örgütü gelir ve giderleri 13.146.527.379.- TL. olmak üzere toplam 16.282.216.900.- TL. gösterildiği, gelir, gider ve devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki gelirleri 3.135.689.521.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 140.554.365.- TL.nın geçen yıl nakit devrinden, 157.500.000.- TL.nın aidatlardan, 361.827.263.- TL.nın bağışlardan, 1.584.800.000.- TL.nın örgüt yardımından, 69.195.000.- TL.nın yayın satış gelirlerinden, 178.725.000.- TL.nın bayrak, rozet vs. satışından, 542.950.000.- TL.nın yapılan etkinliklerden, 39.485.872.- TL.nın önceki yıl alacaklarının tahsilinden, 60.652.021.- TL.in borçlanmadan sağlandığı görülmüştür.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; aşağıda belirtilenler dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Parti'nin 3.500.000.- TL. gelirinin ise; 2820 sayılı Yasa'nın 66. ve 69. maddelerinde belirtilen usule uygun olarak sağlanmadığı görülmüştür.

Şöyleki; Parti'nin 1.4.1996 gün ve 32 sayılı makbuzu karşılığında sağladığı 2.500.000.- TL. ile 1.4.1996 gün ve 33 sayılı makbuz karşılığında sağladığı 1.000.000.- TL. gelirin kimden sağlandığı makbuzda belirtilmemiştir.

Yasa'nın, 66. maddesinin ikinci fıkrasında, '... bağış ve bağışların bağışta bulunanın veya yetkili temsilcisine veya vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerekir. Böyle bir belgeye dayanmaksızın siyasî partilerce bağış kabul edilemez' 69. maddesinin üçüncü fıkrasında da, 'Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dipkoçanlarında yer alır' denilmektedir.

Yukarıda açıklanan Yasa hükümlerine uyulmadan sağlanan toplam 3.500.000.- TL.nın Yasa'nın 76. maddesi gereğince Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 58 il örgütüne sağlanan gelirleri toplamı 13.146.527.379.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 220.347.056.- TL.nın önceki yıl nakit devrinden, 4.479.034.400.- TL.nın aidatlardan, 6.226.953.240.- TL.nın bağışlardan, 2.121.267.708.- TL.nın örgüt yardımlarından, 71.485.000.- TL.nın yayın satış gelirlerinden, 2.000.000.- TL.nın bayrak, rozet vs. satışından, 25.439.975.- TL.nın yapılan etkinliklerden sağlandığı anlaşılmıştır.

Parti il örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nda belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1996 yılı içindeki giderleri 2.831.112.009.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 953.948.351.- TL.nın yönetim giderlerine, 283.200.200.- TL.nın personel giderlerine, 103.240.000.- TL.nın geçici görev yolluğu giderlerine, 389.843.125.- TL.nın basın, yayın, tanıtım giderlerine, 237.940.500.- TL.nın temsil, tören, ağırlama giderlerine, 743.564.812.- TL.nın toplantı, seçim, propaganda giderlerine, 4.300.000.- TL.nın demirbaş alım giderlerine, 32.733.021.- TL.nın geçen yıl borç ödemelerine, 82.342.000.- TL.nın depozit ve avans ödemelerine yapıldığı görülmüştür.

3.135.689.521.- TL. gelir ile 2.831.112.009.- TL. gider arasındaki farkı oluşturan 304.577.512.- TL., nakit mevcudu olarak 1997 yılına devretmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede; aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Toplam tutarı 14.875.000.- TL. olan Parti giderinin ise 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesi hükmüne aykırı olarak belgeye bağlanmadan yapıldığı anlaşılmıştır.

1- Yevmiye defterine 11.4.1996 gün ve 130 sayılı muhasebe fişiyle 27.810.000.- TL. gider kaydına karşılık 13.431.000.- TL. telefon faturası ile 14.375.000.- TL. 11.4.1996 gün ve 1905 sayılı sevk irsaliyesi belge olarak ibraz edilmiştir.

Sevk irsaliyesi, ödemenin yapıldığını gösteren fatura yerine geçemeyeceğinden 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde öngörülen gider belgesi olarak kabul edilemez.

Bu nedenle, 14.375.000.- TL. giderin Yasa'nın 76. maddesi gereğince Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Yevmiye defterine 2.11.1996 gün ve 366 sayılı muhasebe fişiyle 2.000.000.- TL. gider kaydına karşılık 1.500.000.- TL. fatura ibraz edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırılık oluşturan 500.000.- TL. faturasız giderin Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrası gereğince Hazine'ye irat kayıt edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 58 il örgütünün giderleri toplamı 12.446.204.206.- TL. gösterilmiştir.

Bunun; 7.552.397.839.- TL.nın yönetim giderlerine, 211.175.000.-TL.nın geçici görev yolluğu giderlerine, 3.706.067.708.- TL.nın örgüt yardımlarına, 104.476.400.- TL.nın basın, yayın, tanıtım giderlerine, 135.552.734.- TL.nın temsil, tören, ağırlama giderlerine, 666.339.525.- TL.nın toplantı, seçim propaganda giderlerine, 48.690.000.- TL.nın demirbaş alım giderlerine, 21.505.000.- TL.nın borçlanmaya yapıldığı görülmüştür.

İl örgütlerinin geliri ile gideri arasındaki 700.323.173.- TL.nın sene sonu nakit mevcudu olarak gelecek yıla devredildiği görülmüştür.

İl örgütleri kesinhesap çizelgeleri gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede; giderlerin; Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

İşçi Partisi'nin 1996 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Kesinhesapta gösterilen gelirlerden 16.278.716.900.- TL.nın; giderlerden 15.262.441.215.- TL.nın eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Bağışta bulunan kimsenin ad ve soyadı belirtilmeksizin sağlanan 3.500.000.- TL. gelirin, Yasa'nın 76. madde gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- Belgeleri eksik bulunan 14.875.000.- TL. gider karşılığı malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesi gereğince, Hazine'ye gelir yazılmasına, 7.7.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Esas Sayısı:1997/9 (Siyasi Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/29

Üye

Sacit ADALI

Üye

Ali HÜNER

Üye

LütfiF. TUNCEL

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK